

BRANCHEVEJLEDNING

Frisør- produkter

– om arbejdet med frisørprodukter

Branchevejledning Ergonomi og Frisører

Layout: fru nielsens tegnestue ApS

Oplag: 200 stk.

Tryk: Dystan & Rosenberg ApS

Revideret udgave august 2024

ISBN-NR: 978-87-93727-72-4

Tryksag
5041 0504

Forord

BFA Transport, Service- Turisme, Jord til Bord herunder udvalget for Service og Turisme, har i samarbejde med branchens partnere (DOFK og frisørerne under Serviceforbundet) udarbejdet denne Branchevejledning.

Vejledningen henvender sig både til svende og mestre i frisørfaget.

Vejledningen giver en generel beskrivelse af frisørkosmetik, påvirkninger og gener ved erhvervsmæssig brug af frisørkosmetik og forslag til forebyggelse af generne.

Vejledningen er suppleret med anvisninger på, hvordan arbejdet med den kemiske risikovurdering kan gennemføres på salonen.

På www.bfa-service.dk findes skemaerne til udfyldelse af generelle instrukser for brand, førstehjælp, affald, spild og uheld samt kemisk risikovurdering med eksempler fra branchen.

Arbejdstilsynet har haft BFA-vejledningen til gennemsyn og finder, at det indhold, herunder tekst og billeder, der knytter sig til arbejdsmiljøforhold, opfylder de krav, der følger af arbejdsmiljølovgivningen. Arbejdstilsynet har alene vurderet vejledningen, som den foreligger, og gør opmærksom på, at der kan være arbejdsmiljøproblemstillinger og -krav, der ikke er behandlet i vejledningen. Arbejdstilsynet har gennemgået vejledningen i overensstemmelse med regler og praksis pr. juni 2024.

**Branchevejledningen kan
hentes på hjemmesiden
www.bfa-service.dk**

Indhold

5	INDLEDNING	14	KEMISK RISIKOVURDERING
7	GENERELT OM FRISØRPRODUKTER...	14	Sikkerhedsdatablade
8	INDHOLDSSTOFFER	14	Kemisk risikovurdering
10	PRODUKTINFORMATION	16	Oplæring og instruktion
10	Farvestoffer	17	Arbejdspladsvurdering
10	Hydrogenperoxid	16	Arbejdspladsbrugsanvisning
10	Persulfater	18	Afdækning og risikovurdering
10	Thioglycolat	19	FOREBYGGELSE
10	Tensider	20	Erstatning (substitution)
10	Opløsningsmidler	20	Ændring af arbejdsmetoder
10	Syrer	21	Pumpeflasker i stedet for aerosol/sprayflasker
10	Baser (alkalier)	21	Blanding af farver i separat skab med udsugning
11	Planteekstrakter	21	Ventilation i frisørsaloner
11	Konserveringsmidler	24	Brug af personlige værnemidler
11	Parfume	25	Fornuftig opbevaring af frisørkosmetik
11	Fortykningsmidler	27	BORTSKAFFELSE
11	Emulgatorer	27	AF TOM EMBALLAGE
11	Filmdannere	28	FARESYMBOLER
11	Stabilisatorer	28	OG FAREBETEGNELSER
11	Humectanter	29	HENVISNINGER OG LITTERATUR
11	Antioxidanter	30	Videnskabelige artikler
11	Additiver	31	SKEMA TIL AFDÆKNING AF PROBLEMERNE
12	ARBEJDSMILJØMÆSSIGE PÅVIRKNINGER	32	Stoffer og materialer
12	Hud	35	handlingsplan
12	Kontakteksem		
13	Slimhinder og luftveje		
13	Langtidsskader		

Indledning

I frisør- og skønhedssaloner samt hudplejeklinikker er der især risiko for at blive udsat for skadelige påvirkninger fra vand og kemiske stoffer. De almindelige skader er irritation af hud og luftveje samt hud- og luftvejsallergi ved brug af kosmetikprodukter.

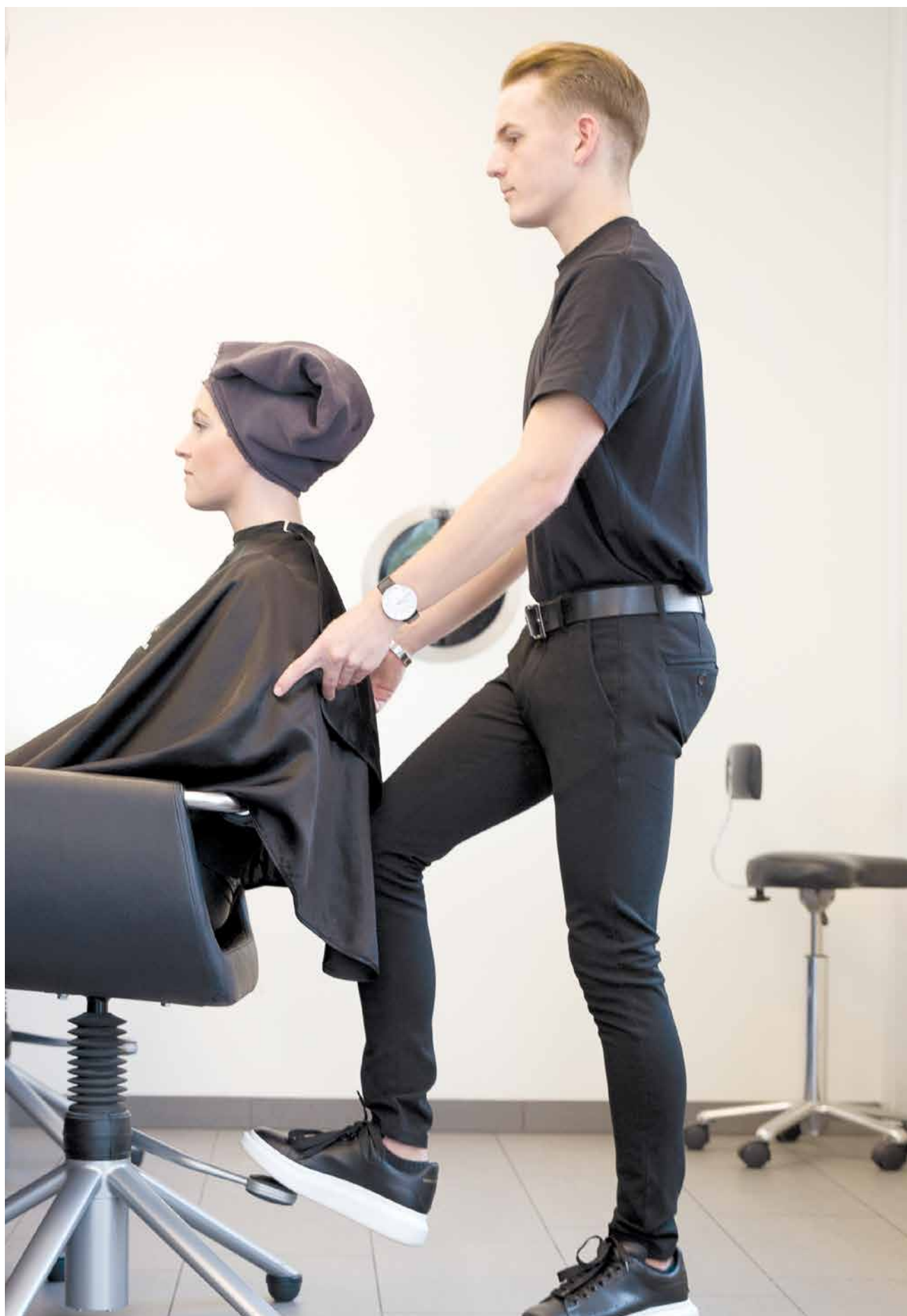
Når man har meget vådt arbejde, nedbrydes hudens naturlige barriere.

Stofferne kan derfor lettere trænge igennem huden. Det betyder, at der er større risiko for at optage allergifremkaldende stoffer og stoffer, der kan give irritation og eksem.

Derfor har BFA service – turisme, Dansk Frisør & Kosmetiker Forbund og DOFK i fællesskab udarbejdet denne branchevejledning.

**Frisørfaget – drømmejob
og hårdt fysisk arbejde**

Generelt om frisørprodukter...

GENERELT OM FRISØRKOSMETIK- PRODUKTER, DERES FUNKTION OG SAMMENSETNING

Produkter til behandling og pleje af hår har eksisteret i rigtig mange år. For 100 år siden indeholdt disse frisørprodukter udelukkende råvarer fra naturen. Udviklingen har dog medført, at der indgår mange syntetiske og kemiske råvarer i produkterne. Tendensen i øjeblikket er dog en lang større bevidsthed hos frisøren og ikke mindst brugerne om at undgå de "skrappe" produkter og finde mildere alternativer.

Kosmetik hører under Miljøstyrelsens område og er reguleret i kosmetikforordningen, som gælder i hele EU. I Danmark er reglerne suppleret af kosmetikbekendtgørelsen, som blandt andet indeholder bestemmelser om hvilke dele af den lovpligtige mærkning, der skal være på dansk. Selve indholdsdeklarationen skal ikke være på dansk. Ingredienser skal anføres med deres INCI navn, som er det fælles navngivningssystem for kosmetiske ingredienser.

Næste afsnit omtaler de mest typiske frisørkosmetikprodukter, deres funktion og sammensætning.

Indholdsstoffer

FRISØR- OG KOSMETIKPRODUKTER MED MERE OG DERES INDHOLDSSTOFFER

Skemaet indeholder en oversigt over de anvendte produkter i frisørsaloner, de skadelige stoffer og deres virkning på de mennesker, der arbejder med dem:

Produkttype	Stoffer, der kan skade hud og luftveje	Skadelig virkning på hud og luftveje
Permanentvæsker	Svagt basiske med en pH værdi fra 7-9,5 Høj pH gør produkter mere hudirriterende Ammoniumthioglycolat Diammoniumthioglycolat Glycerylmonothioglycolat Sæbeaktive stoffer, parfume og farvestoffer	Allergisk eller irriterende eksem Irritation af luftvejene ved indånding
Fiksering til permanentvæsker	Syre, der har en pH på 3-4. Denne væske indeholder brintoverilte (hydrogenperoxid) Sæbeaktive stoffer og fosforsyre	Irritation og ætsning af huden Irritation af luftvejene ved indånding
Acceleratorer i hårblegningsmidler og i midler til at gøre gråt hår modtageligt for toningsfarver	Ammoniumpersulfat Natriumpersulfat Kaliumpersulfat	Irritation og ætsning af huden Irritation af luftvejene ved indånding Allergi efter indånding og efter kontakt med huden. Ved indånding kan der opstå allergisk astma, snue og nældefeber
Coloration Farvestoffer i oxydationsfarver	Produkter er ofte svagt basiske (pH højere end 7) Farvningen udføres ved hjælp af farvestof tilsat bejdse (hydrogenperoxid) Colorationsfarver kan udover farvestoffer indeholde: Sæbeaktive stoffer, alkohol, baser, konserveringsmidler og parfume. Paraphenylendiamin Paratoluendiamin	

Produkttype	Stoffer, der kan skade hud og luftveje	Skadelig virkning på hud og luftveje
Tone i tone farver	Farvestoffer Alkohol Sæbeaktive stoffer Konserveringsmiddel og parfume	Allergisk eksem
Hårshampoo	Tensider Konserveringsmiddel Parfume Farvestoffer Specialshampoer kan være tilsat salicylsyre, tjæreforbindelser, zink, svovl eller selen pH ligger på 5-7	Irritation af hud Allergisk eksem
Conditioners, hårbalsam og hårkur	Emulgeringsmiddel, olie, voks, sæbeaktive stoffer, parfume og farvestoffer	Allergisk eksem
Vandondulationsvæske, gele, skum/mousse	Produkterne er ofte en spritblanding, som er svagt sur med pH på ca. 5 Indeholder ofte parfume og farvestof	Allergisk eksem
Hårspray	Indeholder normalt en slags harpiksresin opløst i alkohol parfume	Allergisk eksem Irritation af luftvejene ved indånding
Brug af sakse og vandhaner i forbindelse med vådt arbejde. Brug af smykker med nikkel øger risikoen	Nikkel	Allergisk eksem
Organiske opløsningsmidler i fx hårfarver	Fx acetone Isopropylalkohol	Affedter huden og medvirker til, at der opstår eksem
Forskellige kosmetikprodukter	Parfumer Konserveringsmidler	Kan give allergisk eksem
	Syrer Baser (ammoniak, aminer) Vaskeaktive stoffer	Kan irritere huden Baser kan irritere luftvejene

Produktinformation

På emballagen og etiketten på kosmetik kan man læse, hvilke indholdsstoffer det enkelte produkt indeholder. Ingredienserne i produktet skal ifølge kosmetik-bekendtgørelsen opstilles i rækkefølge efter aftagende vægt. Det vil sige, at den ingrediens, der er mest af i produktet, står først og den, der er mindst af, står til sidst i opstillingen.

Navnene på indholdsstofferne kan dog være svære at gennemskue for den enkelte frisør.

Derfor har Videncenter for Frisører udarbejdet en liste over allergener som kan forekomme i frisørbranchen. Læs om indholdsstofferne og hvilke gener disse kan give på www.videncenterforfrisorer.dk/allergener-i-frisoerbranchen/

I frisørkosmetikprodukter kan der indgå følgende ingredienser:

FARVESTOFFER

Farvestoffer anvendes som aktiv stof i hårfarveprodukter og tilsættes også mange andre kosmetikprodukter for at give selve produktet en bestemt farve. Farvestoffer er allergifremkaldende, og det er derfor vigtigt at være særlig opmærksom på disse. Nedenstående er eksempler på hyppigt anvendte farvestoffer, kendt for deres allergifremkaldende virkning:

- Toluene – 2,5-diamine
- P-phenylenediamine
- P-aminophenol.

HYDROGENPEROXID

Findes i fixeringsvæske til permanent. Kan virke irriterende, allergifremkaldende og ætsende på huden. Irriterer luftvejene ved indånding.

PERSULFATER

Findes i afblegningsmidler. Kan ætse huden og irritere luftvejene ved indånding. Kan fremkalde allergi og astmalignende symptomer.

THIOGLYCOLAT

Anvendes i permanentvæsker. Kan være hudirriterende og allergifremkaldende. Kan irritere luftvejene ved indånding.

TENSIDER

Stofferne er vaskeaktive stoffer, som gør det muligt at fjerne fedt og snavs. Stofferne kan være hudirriterende og opløser også det fedt, som normalt beskytter huden. Ved længerevarende hudkontakt kan der opstå eksem eller kontaktallergi.

OPLØSNINGSMIDLER

Stoffer, som bruges til at opløse andre indholdsstoffer i hårplejeprodukter. Opløsningsmidler er væsker, der fordamper ved almindelig rumtemperatur. Dampene er farlige at indånde. Kan eventuelt give slimhinde- og hudirritationer. Opløsningsmiddeldampe kan være brandfarlige.

SYRER

Syrer har i vandig opløsning en lav pH-værdi (pH lavere end 7), og de kan irritere hud og slimhinder. Jo lavere pH, jo mere hudirriterende. Stærke syrer og/eller syrer i høj koncentration har en ætsende virkning.

BASER (ALKALIER)

Baser har i vandig opløsning en høj pH-værdi (pH højere end 7), og de kan irritere hud og slimhinder. Jo højere pH, jo mere hudirriterende. Stærke baser og/eller baser i høj koncentration har en ætsende virkning.

PLANTEEKSTRAKTER

Plejende stoffer og parfumer, som udtrækkes af planter. Æteriske olier er duftolier udvundet af planter. De kan være hudirriterende og allergifremkaldende.

KONSERVERINGSMIDLER

Stoffer, som bruges for at forhindre bakterie- eller svampevækst i produktet og dermed øge holdbarheden.

Kan være allergifremkaldende.

Parabener er betegnelsen for en gruppe af kemiske stoffer, der ofte bruges som konserveringsmidler i kosmetik. Den udbredte anvendelse af parabener i kosmetik skyldes stoffernes gode konserverende egenskaber, og at de i modsætning til mange andre konserveringsmidler kun relativt sjældent medfører allergi. Parabener er mistænkt for at øge østrogenniveauet. Miljøstyrelsen har i 2004 vurderet sikkerheden ved brug af parabener som konserveringsmidler i kosmetik og vurderer, at det ikke er farligt at bruge kosmetik, der indeholder parabener. Miljøstyrelsen følger området meget nøje.

PARFUME

Både naturlige og syntetiske parfumer kan give allergiske reaktioner.

Ifølge Kosmetikbekendtgørelsen skal 26 særligt allergene parfumestoffer stå angivet med deres præcise navn på kosmetiske produkter. Desværre stiller Kosmetikbekendtgørelsen ikke krav om en koncentrationsangivelse, og det betyder, at kun mennesker med en kendt allergi reelt har glæde af bekendtgørelsen. Produkter uden parfume bør overvejes.

FORTYKNINGSMIDLER

Stoffer, som gør hårplejemidler mere tyktflydende og forbedrer stabiliteten.

EMULGATORER

Stoffer, der muliggør blanding mellem fedt og vand. Kan virke affedtende på huden.

FILMDANNERE

Stoffer, som får det kosmetiske produkt til at danne en sammenhængende film på hår, hud eller negle.

STABILISATORER

Bruges blandt andet i shampo til at opretholde skummet under brugen.

HUMECTANTER

Stoffer, som tilfører og opretholder fugtighed (moisture).

ANTIOXIDANTER

Stoffer, som tilsættes produkterne for at forhindre eller forsinke iltning (oxidation) af blandt andet fedtstoffer, således at de ikke bliver harske.

ADDITIVER

Diverse stoffer, som tilsættes kosmetiske produkter, ofte i små mængder, for at opnå en speciel virkning eller for at undgå en uønsket effekt.

Arbejdsmiljømæssige påvirkninger

Ved erhvervsmæssig brug af frisørkosmetikprodukter er især hud, slimhinder og åndedrætsorganer udsat for påvirkninger.

HUD

Ca. 5 % af dem, der farver hår privat eller erhvervsmæssigt får en hudallergi. Ifølge Arbejdstilsynets statistik over anmeldte erhvervsbetingede lidelser, er hudsygdomme en hyppig gene blandt frisører. Tal fra AES viser, at der årligt er ca. 100 frisører/kosmetikere, der får anmeldt en hudsygdom som arbejdsbetinget lidelse.

Hudproblemerne opstår ofte ret tidligt i den erhvervsaktive karriere, fx i elevtiden. Der er især påvist sammenhæng mellem hudproblemer og hyppig hårvask.

Påvirkning af kemiske stoffer gennem huden er afhængig af, hvor "aggressivt" produktet er, og hvor lang tid produktet er i kontakt med huden. Herudover er påvirkningen afhængig af hudens tilstand.

Normal hud har yderst et lag af døde celler (hornlaget), som giver god beskyttelse. Rifter, hudafskrabninger og revner i huden nedsætter hudens beskyttelsesfunktion. Påvirkning af huden er også afhængig af hudens fugtighed, fedtlag, temperatur og visse sygdomme. Slidtage og tryk fra redskaber kan nedsætte hudens modstandskraft.

Meget vådt arbejde nedbryder hudens barriere, så stofferne lettere kan trænge gennem huden. Det betyder, at der er større risiko for at optage allergifremkaldende stoffer og stoffer, der kan give irritationer. Den almindeligste årsag til erhvervsbetinget hudlidelse/eksem i frisørfaget stammer fra en kombination af vand og kemiske stoffer.

Kosmetiske produkter kan give anledning til overfølsomhedsreaktioner i form af kontakteksem (ikke-allergisk eksem) eller allergisk eksem.

KONTAKTEKSEM

Symptomerne på kontakteksem er udtørret eller rød hud, der klør og hæver. Huden begynder at skalle af, og der kan opstå væskende sår og dybe revner. Kontakteksem opstår ved gentagen kontakt med et stof. Det er næsten altid hænderne, der angribes på grund af kontakt med stoffet. Kontakteksem kan i mange tilfælde heles, hvis påvirkningen standses, men der kan gå lang tid. Har man eksem, er man mere sårbar i forhold til at udvikle allergi, idet stofferne lettere kan trænge ind gennem huden. Det kan være svært at kende en irritativ reaktion fra en allergisk reaktion. Det er derfor vigtigt at gå til læge for en nærmere udredning, hvis man får disse symptomer.

Bliver en frisør allergisk overfor et stof, varer denne allergi resten af livet. Man skal være opmærksom på, at en allergi aldrig opstår første gang, man er i kontakt med stoffet og godt kan opstå, selv om man har arbejdet flere år uden problemer med et produkt. Symptomerne kan være rødme, kløe, afskalning, hævelse og væskende sår. Reaktionen er ofte voldsom, selv om man kun er i kontakt med meget små mængder af stoffet. I svære tilfælde hæver hele ansigtet. Det kan være nødvendigt at søge læge med det samme. I svære tilfælde kommer der reaktioner på hele kroppen, selvom kun hænderne har været i kontakt med stoffet.

En allergi er en alvorlig ting, der kan betyde, at frisøren må skifte erhverv, men det betyder desværre ikke altid, at man bliver hudproblemerne kvit. Nogle af de stoffer, man kan blive allergisk overfor, findes nemlig også i mange andre produkter.

Nogle frisører har haft held med at sortere ud i produktsortimentet på salonen og dermed undgå kontakt med de stoffer, de er allergiske overfor.

Har man mistanke om, at man har allergi, er det vigtigt at gå til læge, så man kan blive testet. Viden om, hvilke stoffer man reagerer på, er nemlig forudsætningen for, at man kan undgå disse stoffer fremover. Får man konstateret en allergi, skal lægen anmelde dette som en erhvervsbetinget lidelse. I perioden 2016-2022 var "personlig pleje" den branche, hvor flest unge fik anmeldt en erhvervsbetinget allergisk hudlidelse.

Allergi i frisørbranchen stammer ofte fra kontakt med:

- Hårfarver (oxidationsfarver) eksempelvis indholdsstofferne toluene-2,5-diamine, p-phenylenediamine, p-aminophenol, permanentvæske (trioglycolater)
- Afblegningsmidler (persulfater)
- Parfume
- Konserveringsmidler
- Nikkel fra redskaber/værktøj
- Bestanddele udvundet fra planter kan også give anledning til allergi
- Vand (hårvask).

SLIMHINDER OG LUFTVEJE

Aerosoler (små dråber) fra spray eller dampe fra fx hårfarver eller permanentvæsker og støv fra afblegningspulver kan irritere slimhinderne (øjne, næse, svælg) og luftvejene. Disse stoffer kan give eller forværre astmasymptomer.

Aerosoler fra fx hårspray kan påvirke lungerne og give astma med forbigående nedsættelse af luftvejenes evne til at fjerne støv og andre partikler. Der har tidligere været frygt for, at hårlak skulle kunne give kronisk lungesygdom. Den seneste viden på området synes dog at gøre denne frygt ubegrundet. Aerosoler vil altid være generende for luftvejene, men denne gene kan minimeres ved at anvende sprayflasker uden drivgas, altså manuelle pumpeflasker.

LANGTIDSSKADER

Der er fundet en overhyppighed af blærekræft hos frisører, som formentlig skyldes tidligere tiders anvendelse af kræftfremkaldende hårfarver i frisørbranchen. Der er foretaget få undersøgelser af opløsningsmidler i frisørbranchen.

Kemisk risikovurdering

Frisørsalonen skal udarbejde kemiske risikovurderinger som en del af den lovpligtige Arbejdspladsvurdering (APV) og herunder bla. have fokus på oplæring og instruktion af medarbejderne.

Til den kemiske risikovurdering skal der bruges de oplysninger, som findes i tilgængelige sikkerhedsdatablade for de farlige produkter.

Stylingprodukter på sprayform skal mærkes i overensstemmelse med bekendtgørelsen om indretning af aerosoler. Bekendtgørelsen stiller også krav om anvendelse af mærkningselementerne for aerosoler i CLP-forordningen afhængig af de brandfarlige egenskaber, fx dette farepiktogram:

Yderst
brandfarlig
aerosol

Det fokus gælder også for øvrige frisørkosmetikprodukter, der er undtaget de almindelige regler om mærkning og sikkerhedsdatablade fra leverandørens side. Her skal oplysninger om sundhed og sikkerhed ved produkterne findes på emballagen – her kan der fx stå på farveprodukter "Kan fremkalde allergi", i ingredienslisten med indholdsstofferne og i sikkerhedsvurderinger/oplysninger i indlægssedlerne.

SIKKERHEDSDATABLADE

Alle leverandører af faremærkede kemiske produkter skal udlevere et sikkerhedsdatablad for produktet.

Nogle leverandører af kosmetiske produkter udarbejder ligeledes sikkerhedsdatablade for deres produkter, selv om det ikke er et krav.

Indholdet i sikkerhedsdatablade skal følge internationale regler (REACH forordningen), leveres på dansk og indeholde bla. oplysninger om

- Identifikation af stoffet/blandingen og af virksomheden
- Fareidentifikation
- Oplysning om indholdsstoffer
- Førstehjælpsforanstaltninger
- Brandbekæmpelse og forholdsregler ved udslip og uheld
- Håndtering og opbevaring
- Sikkerhedsforanstaltninger og personlige værnemidler
- De Fysisk-kemiske egenskaber og farer
- Miljøoplysninger
- Bortskaffelse og transportoplysninger
- Evt. særlige bestemmelser for stoffet/blandingen

KEMISK RISIKOVURDERING

Til den kemiske risikovurdering skal i udarbejde en liste over alle de produkter der findes på arbejdspladsen. Start med at rydde op i alle de produkter I ikke længere bruger. Listen skal sammen med eventuelle sikkerhedsdatablade danne grundlag for en vurdering af i hvilke arbejdsprocesser der indgår produkter der kan være farlige. Listen og eventuelle sikkerhedsdatablade skal være tilgængelige for de ansatte. På listen kan den enkelte salon beskrive de arbejdsrutiner, man har besluttet at bruge, således at arbejdsmiljøproblemer forebygges.

Listen skal sammen med de tilhørende sikkerhedsdatablade og øvrige oplysninger fra emballagen, ingredienslisten og indlægsedlerne danne grundlag for vurdering af risici og gener.

Er I få på salonen, er det en god idé, at alle er med til at lave risikovurderingen. På den måde får alle noget at vide om produkterne, og hvordan I vælger at arbejde med dem på salonen. Er I mange, kan lederen af salonen lave arbejdet sammen med et par medarbejdere, som har kendskab til rutinerne i hverdagen.

I den kemiske risikovurdering skal nedenstående syv vurderingselementer indgå:

1. Stoffernes og materialernes farlige egenskaber.

Vurder hvordan stofferne og materialet kan påvirke og skade kroppen, samt hvilke skader og symptomer man kan få ved arbejdet.

2. Eksponeringsgrad, -type og varighed.

Vurder hvor meget og hvor længe de ansatte bliver udsat for stoffernes farlige egenskaber og om påvirkningen sker via dampe, støv, hudkontakt.

3. Omstændighederne ved arbejdet.

Hvordan opbevares og arbejdes der med produktet. Hvordan kan der ske uheld og kan der ske påvirkning fra andres arbejde.

4. Virkningen af de forebyggende foranstaltninger.

Er de enkelte farer effektivt forebygget. Er der fx sørget for skift af filtre i åndedrætsværn, findes der egnede handsker og øjenbeskyttelse etc.

5. Erfaringer fra arbejdsmedicinske undersøgelser Undersøg om der findes undersøgelser indenfor jeres branche.

6. Arbejdstilsynets grænseværdier

I skal kende produktets grænseværdi og den skal indgå i risiko-vurderingen. Jo lavere grænseværdien er, jo farligere er det at indånde.

7. Leverandøroplysninger om sikkerhed og sundhed.

Arbejdsgiveren skal indhente sikkerhedsdatablade på alle farlige stoffer og materialer, også de der er forsynet med sætningen "Sikkerhedsdatablad kan på anmodning rekvireres".

Hvis I støder på problemstillinger i den kemiske risikovurdering, skal disse tilføjes jeres APV-handlingsplan med løsninger og tidsfrister.

OPLÆRING OG INSTRUKTION

Det er arbejdsgiverens ansvar at sørge for, at alle medarbejdere ved, hvordan de udfører deres arbejde uden at blive udsat for farlige stoffer og materialer.

Det betyder, at de skal oplæres og instrueres i, hvordan de skal udføre arbejdet sikkerheds- og sundhedsmæssigt fuldt forsvarligt og der skal løbende føre tilsyn med, at medarbejderne følger de instruktioner og udfører arbejdet sikkerheds- og sundhedsmæssigt fuldt forsvarligt.

Oplæring og instruktion skal som udgangspunkt være mundtlig og skal være baseret på den kemiske risikovurdering/kemisk APV og passe til den enkeltes arbejdssituation og tilpasses den medarbejder der oplæres.

Følgende fem punkter skal indgå i oplæringen og Instruksen:

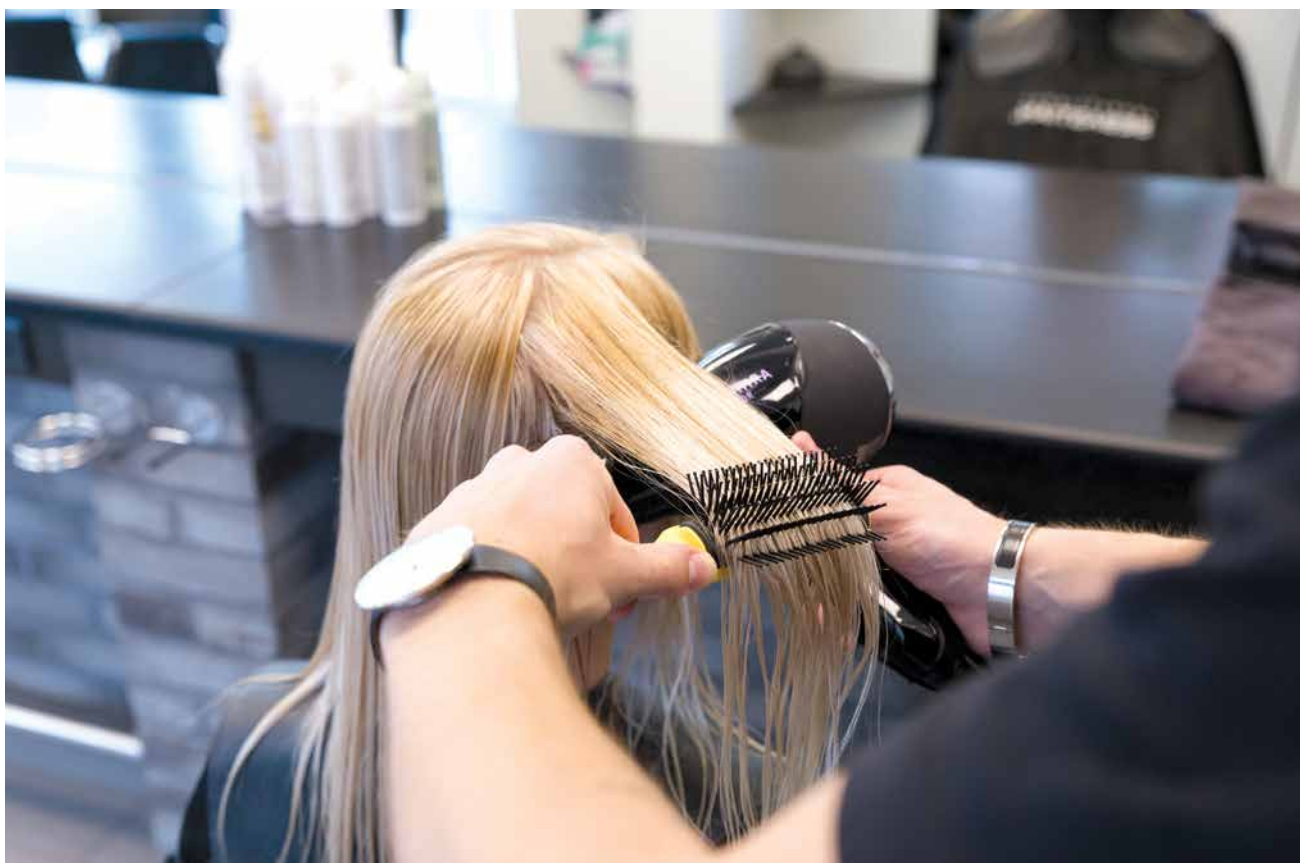
- Gennemgå listen over hvilke farlige stoffer og materialer der findes på arbejdspladsen, deres navne, færemærkning og hvilke risici der er forbundet med kemikaliet i forbindelse med arbejdet.
- De sikkerhedsmæssige foranstaltninger ved håndtering og opbevaring af stoffer og materialer. Herunder eventuelle begrænsninger i forhold til hvad stoffer og materialer må bruges til.

- Hvilke sikkerhedsforanstaltninger der skal benyttes ved arbejdet og hvor de findes på arbejdspladsen.
- Foranstaltninger ved uheld, fx personskade, brand, spild osv.
- Bortskaffelse af stoffer og materialer, rester og tom emballage.

Arbejdspladsbrugsanvisning er ikke længere et lovkrav. Men virksomhederne må gerne bruge de ældre Arbejdspladsbrugsanvisninger (APB), i forbindelse med oplæring og instruktion af de ansatte. Dog skal APB'en være opdateret og baseret på den kemiske risikovurdering, så den er dækkende for de nye krav.

Det vil sige

- omfattet af de fem ovennævnte punkter i oplæringen/instruktionen,
- være mundtlig,
- baseret på den kemiske risikovurdering og
- understøttes skriftligt hvis det drejer sig om særlig farlige stoffer og materialer, særlig komplicerede arbejdsprocesser og hvis det står anført i den kemiske risikovurdering.

ARBEJDSPLADSVURDERING

Alle frisørsaloner med ansatte skal udarbejde en skriftlig arbejdspladsvurdering (APV). Det er arbejdsgiveren, der har ansvaret for at gennemføre en APV af arbejdsmiljøarbejdet på arbejdspladsen.

Formålet med en APV er at skabe et overblik over arbejdsmiljøforholdene, som kan danne grundlag for et systematisk arbejde og understøtte at I finder, risikovurderer, løser og forebygger eventuelle arbejdsmiljøproblemer.

APV-processen skal gennemføres, når salonen får ansatte. Herefter skal den gennemføres når der sker ændringer i arbejdet, arbejdsmetoder, arbejdsprocesser som kan have betydning for arbejdsmiljøet, dog minimum hvert 3 år.

APV'ens handlingsplan skal findes på salonen og være tilgængelig for arbejdsgivere, ansatte og Arbejdstilsynet.

Arbejdsmiljøorganisationen og/eller de ansatte skal inddrages i APV-processen. APV'en og dens handlings-

plan er et godt redskab i dialogen mellem frisørsalonnens ledelse, de ansatte og arbejdsmiljørepræsentanten for et godt arbejdsmiljø.

APV-processen skal indeholde følgende elementer:

- En risikovurdering af salonens arbejdsmiljøproblemer. Risikovurderingen skal foretages på baggrund af en afdækning af salonens arbejdsmiljøforhold
- En inddragelse af salonens sygefravær med henblik på vurdering af, om forhold i salonens arbejdsmiljø kan medvirke til sygefraværet
- En skriftlig handlingsplan til løsning af arbejdsmiljøproblemer, som ikke kan løses umiddelbart. Handlingsplanen skal indeholde en beskrivelse af problemernes art, alvor, omfang og årsag samt oplysninger om hvornår og hvordan de konstaterede problemer skal løses og hvem der har ansvaret
- En gennemførelse af handlingsplanen og opfølgning på de iværksatte foranstaltninger, herunder opfølgning på om igangsatte løsninger er fyldestgørende og effektive.

AFDÆKNING OG RISIKOVURDERING

Det første element i APV processen er at afdække salonens arbejdsmiljøforhold. På den måde finder I ud af, om der er problemer indenfor det fysiske, psykisk, ergonomiske, kemiske arbejdsmiljø, støj, indeklima eller om der er nogen ulykkesrisiko. Det kan f.eks. være, at I oplever Eller har I udfordringer i kundekontakten med krænkende handlinger ?

Til denne afdækning og risikovurdring kan I anvende tjekskemaerne bagerst i vejledningen.

De mest almindelige problemer indenfor branchen er beskrevet i Arbejdstilsynets arbejdsmiljøvejviser nr. 24: Frisører og anden personlig pleje, som det kan anbefales at læse, inden APV-processen gennemføres.

Den udarbejdede handlingsplan skal være skriftlig og til rådighed for alle på salonen samt Arbejdstilsynet. I bestemmer selv om handlingsplanen skal være fysisk eller digital.

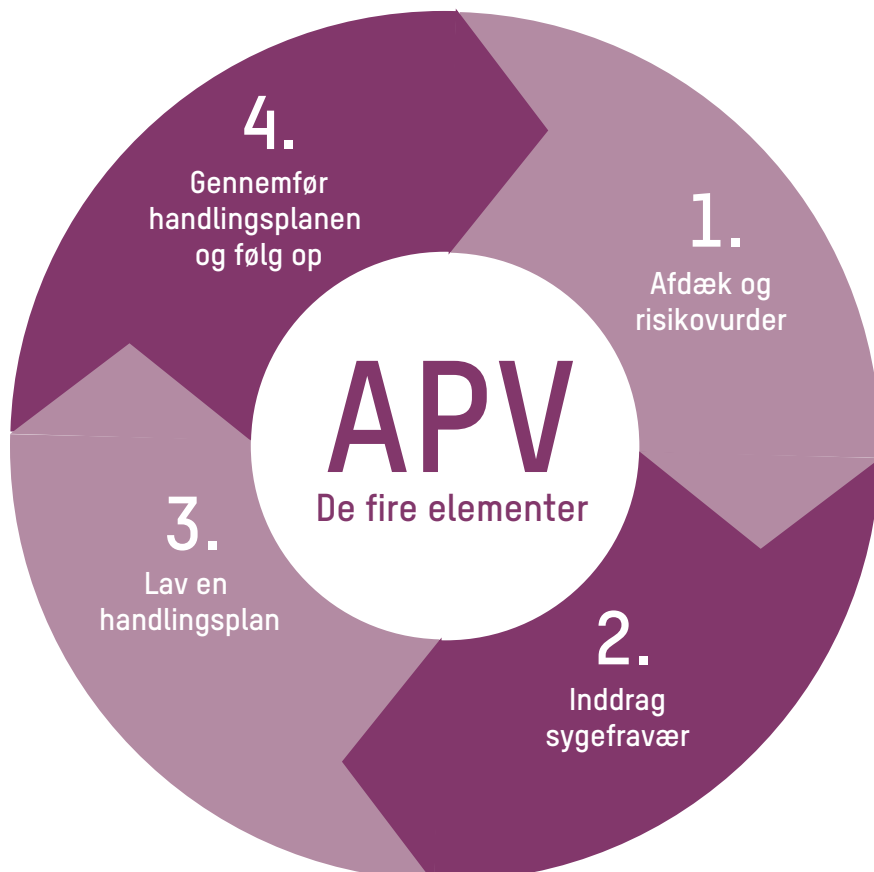
Det er arbejdsgiverens ansvar, at der hvert år gennemføres en drøftelse af virksomhedens arbejdsmiljø. Den årlige arbejdsmiljødrøftelse skal bidrage systematisk og fremadrettet med arbejdsmiljøarbejde i virksomheden.

Ved den årlige arbejdsmiljødrøftelse skal I:

- tilrettelægge indholdet af samarbejdet om sikkerhed og sundhed for det kommende år
- fastlægge, hvordan samarbejdet skal foregå, herunder samarbejdsformer og mødeintervaller
- vurdere, om det foregående års mål er nået
- fastlægge mål for det kommende årssamarbejde, og hvordan virksomheden vil nå dem.
- Drøfte, om der er den nødvendige sagkundskab om arbejdsmiljø i virksomheden
- Drøfte den supplerende uddannelse for medlemmer af AMO.

Det vil være naturligt at inddrage virksomhedens handlingsplan i drøftelsen.

I små virksomheder med under 10 ansatte skal I også vurdere, om der er den nødvendige sagkundskab om arbejdsmiljø i virksomheden.

Forebyggelse

I frisørsaloner, hvor der er ansatte frisører, skal arbejdsgiveren sørge for, at de ansatte får en tilstrækkelig og hensigtsmæssig oplæring og instruktion i at udføre frisørarbejdet på en farefri måde.

Det kan fx omfatte oplæring i frisørprodukters eventuelle farlige egenskaber, de sundhedsrisici, der er forbundet med arbejdet som frisør, brug af de arbejdsmetoder,

hvor frisøren bliver mindst udsat for frisørprodukter samt instruktion i korrekt brug af personlige værnemidler. Det er arbejdsgiveren, som skal sørge for, at der bliver ført effektivt tilsyn med, at forholdene til stadighed er i orden.

Arbejdet med frisørkosmetikprodukter skal tilrettelægges, så det er sikkerheds- og sundhedsmæssigt fuldt forsvarligt.

1. ERSTATNING (SUBSTITUTION) AF SUNDHEDSFARLIGE PRODUKTER MED MINDRE SUNDHEDSFARLIGE PRODUKTER ELLER FJERNELSE AF PRODUKTER

Bekendtgørelsen om arbejde med stoffer og materialer, § 13, angiver, at "Farlige stoffer og materialer på arbejdspladsen skal fjernes, erstattes eller begrænses til et minimum". Det vil sige, at et produkt, der kan være sundhedsfarligt eller generende, ikke må anvendes, hvis det kan erstattes af et uskadeligt, mindre skadeligt eller mindre generende produkt, materiale eller proces. Dette gælder også frisørkosmetikprodukter.

Ved at erstatte farlige produkter og arbejdsmetoder med mindre farlige, kan man nedsætte risikoen for påvirkning af kemikalier i sit arbejdsmiljø. Derfor skal der vælges produkter uden unødvendige tilsætningsstoffer som parfume eller farvestoffer, hvis det er muligt.

Find ud af, om støvende produkter som fx hårblegemidler kan erstattes af mindre støvende, fx granulat eller pasta. Overvej at bruge manuelle pumper i stedet for spray med drivgas.

I EU-forordning 1223/2009 om kosmetiske produkter, finder du bilag 2; om hvilke stoffer, som ikke må anvendes i kosmetiske produkter, og bilag 3; om stoffer, som kun må forekomme i kosmetiske produkter i overensstemmelse med de fastsatte begrænsninger.

Derudover findes:

bilag 4; positivlister for farvestoffer,

bilag 5; konserveringsmidler og

bilag 6; om UV-filtre i kosmetik.

2. ÆNDRING AF ARBEJDSMETODER DER BØR BRUGES ARBEJDSMETODER, SÅ FRISØREN KOMMER MINDST MULIG I KONTAKT MED FRISØRKOSMETIKPRODUKTERNE

Her er nogle eksempler:

- Køb produkter i engangsemballage med den nødvendige dosering, således at omhældning og blanding kan undgås
- Undgå at købe produkter i emballage, hvor det er svært at undgå spild og støv
- Brug pastaer eller granulater i stedet for pulver – det støver mindre
- Anvend rette dosering og følg nøje brugsanvisningerne
- Brug produkter, der kan blandes i lukkede beholdere
- Klip kunden før farvningen. Det reducerer kontakten med det nyfarvede hår
- Vaskeroboter kan reducere kontakten med vand, hårshampoo og balsam
- Varier arbejdet, så huden får pauser og ikke altid er udsat for samme påvirkning. Fx bør man undgå, at den samme person hele tiden laver samme arbejde
- Brug handsker, der er egnet til de enkelte produkter
- Dine hænder skal være rene og sæbefri, inden du tager handsker på
- Brug så vidt muligt værktøjer uden nikkel. Mange har eller får nikkelallergi.

3. PUMPEFLASKER I STEDET FOR AEROSOL/SPRAYFLASKER

Undgå så vidt muligt anvendelse af spray med drivgas. Manuelle spray (pumper) giver større dråber og mindsker derved risikoen for gener i luftvejene.

4. BLANDING AF FARVER I SEPARAT SKAB MED UDSUGNING

Se nedenstående afsnit 5. Ventilation ved lokaludsug.

5. VENTILATION I FRISØRSALONER

Der bruges i frisørsaloner stoffer og materialer i frisørkosmetikken, der kan være skadelige for sikkerhed og sundhed. Unødvendige påvirkninger fra frisørproduktet skal omgående minimeres.

Indeklimaet i frisørsalonerne skal være godt både af hensyn til de ansatte og kunderne. Et godt indeklima betyder, at gener som irritation af øjne og slimhinder, kvalme og svimmelhed ikke forekommer. Et godt indeklima betyder også, at frisørsalonen ikke lugter ubehageligt. For at skabe et godt indeklima i frisørsalonen bør der sikres en god luftkvalitet. En god ventilation kan samtidig skabe et godt indeklima, fordi den fjerner varme og fugt.

For at skabe et godt indeklima i frisørsalonen skal man sikre sig, at luften i salonen udskiftes.

Et godt luftskifte kan opnås ved:

- God udluftning
- Mekanisk ventilation.

Mekanisk ventilation vil altid være mere effektiv end udluftning.

Ventilation ved lokaludsug

Der skal altid anvendes lokaludsug jf. den kemiske risikovurdering det vil sige som udgangspunkt ved afblegning, permanentning og hårfarvning samt lignende processer, hvor der kan afgives skadelige partikler. Udsug kan etableres via en arm med sug for hver to betjeningspladser og en arm for hver to vaskepladser. Der skal være adgang til lokaludsug ved alle arbejdspladser, hvor der udføres blegning, permanentning, hårfarvning, blanding af frisørkosmetikprodukter mv.

Hvor der anvendes sundhedsskadelige stoffer, kræver arbejdsmiljølovgivningen, at der gøres noget særligt for, at de ansatte ikke udsættes for sundhedsskadelige stoffer. Normalt kræves det, at dampe fra sundhedsskadelige stoffer fjernes på udviklingsstedet. I mange frisørsaloner har man løst dette problem ved at anvende et blandningsskab med punktudsugning, hvor der blandes farver og lokaludsug i forbindelse med brug af permanentvæsker, hårfarvningsmidler, afblegningsmidler og lignende.

Punktudsug og blandningsskab med punktudsug skal være forsynet med en alarmfunktion (kontrolanordning), så brugeren bliver opmærksom på, hvis udsugningen ikke virker som den skal. Alarmen skal lyse eller give lydsignal, hvis sugeeffektiviteten daler.

Lokaludsug vil udover at fjerne en del af de sundhedsskadelige stoffer, der hvor de opstår, kunne tilføre frisørsalonen et bedre indeklima, idet lokaludsugene – når de kører – medvirker til at skabe en luftfornyelse i salonen.

Brugen af punktudsugene må ikke medføre træk- eller støjgener i salonen. De lokaludsug, der i almindelighed bruges i frisørsaloner, er ikke så kraftige, at der skal ske tilførsel af erstatningsluft udefra. Normalt vil de almindelige utætheder i bygningerne kunne sørge for frisklufttilførsel. I særlig tætte bygninger kan det dog være nødvendigt at holde et vindue på klem for at sikre en let tilgang af frisk luft. I den forbindelse skal man være opmærksom på, at der ikke må opstå generende træk.

Kun i meget små saloner med mange lokaludsug kan det være nødvendigt at lave direkte indblæsning af frisk luft. I så fald skal den indblæste luft kunne opvarmes, således at der ikke opstår generende træk.

Mekanisk ventilation

Hvis man vil sikre sig et godt indeklima i frisørsalonen og sikre, at eventuelle dampe fra sundhedsfarlige stoffer og ikke mindst vanddampe fjernes effektivt fra salonen, kan det være hensigtsmæssigt at forsyne salonen med et mekanisk ventilationsanlæg.

Anlægget bør for at opnå den største effekt, være konstrueret sådan, at luften suges ud foran arbejdspladserne, fx ved spejlene. Indblæsningen må så ske på den modsatte væg, eller hvor der er arbejdspladser langs begge væggene fra midten af lokalet. Pas på der ikke bliver trækgener på grund af indblæsningens placering. Et luftskifte på 4-6 gange i timen vil sikre et godt indeklima i salonen.

Vær opmærksom på, hvor luftindtag af frisk luft placeres. Indsugningen skal helst placeres så langt væk fra offentlig vej som muligt for at undgå at indsuge bilos. En placering ved bagsiden af bygningen vil ofte være hensigtsmæssig. Vær endvidere opmærksom på, at udblæsning af forurenede luft skal være placeret sådan, at der ikke kan ske »kortslutning« mellem den udblæste – forurenede – luft og indsugningsluften. Den udblæste luft må heller ikke skabe gener for andre i ejendommen. Ventilation, uanset om det er punktudsug eller mekanisk rumventilation, kræver normalt en speciel viden for at fungere optimalt. Man skal sikre sig, at leverandøren har denne viden, inden ventilationen etableres.

Uanset, hvilken ventilationsmodel der anvendes, skal de ansatte instrueres i, hvordan anlægget fungerer, og ventilationsanlægget skal vedligeholdes godt og tilses hyppigt. Et godt råd kunne være at have en fast aftale vedrørende rengøring af anlægget. Enkelte saloner har kontaktet den lokale skorstensfejer.

Rengøring

Indeklimaet kan forbedres væsentlig ved en god rengøringsstandard i salonen. Vær især opmærksom på rengøring af højt placerede vandrette flader og lodne overflader, såsom møbler, skærme og lignende. En række indeklimaundersøgelser viser, at der kan opnås en væsentlig forbedring af indeklimaet alene ved at sikre sig, at der ikke er støv i lokalet. Støv sammen med høj luftfugtighed vil næsten altid give gener.

6. BRUG AF PERSONLIGE VÆRNEMIDLER

Handsker er en vigtig hudbeskyttelse. De forhindrer kontakt mellem huden og skadelige stoffer. Der bør benyttes handsker og forklæde, når der arbejdes med hårfarver, permanentvæsker, neutraliseringsvæsker, afblegningsmidler og lignende samt ved blanding, påføring, skylning og rengøring af redskaber. Skal man kontrollere blandingen undervejs, f.eks. ved permanent, bør der også bruges handsker.

Handsker til hårvask/vaskehandsker

Da arbejdet med produkterne for det meste ikke tager ret lang tid ad gangen, vil engangshandsker give en tilstrækkelig beskyttelse til de fleste arbejdsprocedurer på salonen. Handskerne bør højst bruges i ca. 20 min., og de kan ikke bruges flere gange.

Handsker kan ikke skylles og bruges igen, og de kan heller ikke vendes. Hvis der går hul på handskerne, skiftes de med det samme. Brugte handsker kasseres efter brug.

Valg af handsker afhænger af opgaven. Handsker af materialet nitril beskytter mod flest kemikalier, så de vil give den bedste sikkerhed. På en del saloner bruges handsker af latex eller naturgummi. Desværre reagerer mange allergisk overfor dette materiale.

Handsker til hårvask/vaskerhandsker Lidt tykkere handsker, fx specielle hårvaskehandsker, bør bruges ved hårvask. De kan også med fordel bruges, når farver, permanent- og blegemiddel skal udskylles. Husholdningshandsker bruges ved rengøring af kamme og andre redskaber, især når de har været brugt ved kemiske behandlinger, som fx hårfarvning og permanent. Skift handsker, når den er utæt.

Handsker skal være rene og tørre indvendige, ellers kan de skade mere end de gavner.

Skift handskerne, hvis de bliver våde eller snavsede indeni. Hvis handskerne skal anvendes mere end 10 min., er det en god idé at anvende en bomuldshandske under beskyttelsehandsken. Fugtig hud optager kemikalier lettere, og bomuldshandskerne opsuger fugt, så huden holdes tør.

Brug en fed uparfumeret hudcreme til pleje af hænderne. Smør hænderne ind, når arbejdsdagen begynder og slutter. Under arbejdsdagen smøres hænderne ind efter behov og efter vådt arbejde. Lad hudcreme tørre ind, inden handsker tages på.

Skyl altid hænderne efter hårvask og efter rengøring af redskaber; også selvom man har brugt handsker. Sæberester på hænderne kan irritere huden. Brug køligt vand. Varmt vand irriterer hænderne mere end koldt. Vask hænderne med mild sæbe efter hårfarvning, permanentbehandling og afblegning. Tør altid hænderne godt i et blødt håndklæde eller andet blødt materiale efter vask.

Ringe, ure og andre smykker må ikke bæres under arbejdet. Det vil øge mulighederne for at få hudlidelser. Smykkerne giver nemlig mulighed for, at huden "slides" samtidig med, at frisør-kosmetikprodukterne kan samle sig under smykkerne og derved blive arbejdet ind under huden.

Arbejdsgiveren skal stille værnemidler til rådighed og afholde udgiften til disse.

Hvis du får en hudlidelse, bør du kontakte din læge.

7. FORNUFTIG OPBEVARING AF FRISØRKOSMETIK

Frisørkosmetik må ikke opbevares i nærheden af levnedsmidler. Produkterne må således ikke opbevares på steder, hvor der også er madvarer eller drikkevarer. Frisørkosmetik bør altid opbevares i den originale emballage med den originale mærkning og etikettering. Sker der omhældning fra fx storeemballage til brugsemballage, skal brugsemballagen mærkes på samme måde som storeemballagen (efter gældende regler).

Spray- og aerosoler må ikke opbevares i nærheden af varmekilder eller åben ild. De må ikke udsættes for temperaturer over 50°C og ikke udsættes for direkte sollys. Det er derfor ikke en god idé at udstille sprayflasker i vinduet.

Bortskaffelse af tom emballage af frisørkosmetikrester

Bortskaffelse af tom emballage og frisørkosmetikrester

Medmindre andet er angivet på emballagen, bortskaffes den som farligt affald.

Frisørkosmetikrester tages ikke ud af emballagen, før de bortskaffes. Følg i øvrigt de kommunale retningslinier for behandling af affald.

Faresymboler og farebetegnelser

Kosmetikprodukter er ikke omfattet af REACHforordningen, og der er derfor heller ikke krav om sikkerhedsdatablad, som der er for andre kemiske produkter. De viste faresymboler og farebetegnelser benyttes ikke på kosmetiske produkter, men kan forekomme på en

delkomponent af et kosmetisk produkt, som skal blandes med en anden delkomponent, fx ved hårfarvning.

Derfor kan det også være svært for den enkelte frisør at gennemskue, hvilke produkter der er farlige. Selv om produkterne ikke er mærket med faresymbol, kan man alligevel godt få gener af at arbejde med dem.

På alle saloner skal der udarbejdes en kemisk risikovurdering, herunder en liste, der indeholder de produkter, der er farlige. Den kemiske risikovurdring beskriver blandt andet hvordan der skal arbejdes med produkterne, så de ansatte undgår gener og symptomer.

Læs mere om produktinformation på [side 10](#) i denne vejledning.

Ætsende

Sundheds-
skadelig

Yderst
brandfarlig

Henvisninger og litteratur

EU-forordning 1223/2009 om kosmetiske produkter

Kemisk risikovurdering skemaer frisør,
www.bfa-service.dk

Arbejdstilsynets bekendtgørelse om arbejde med stoffer og materialer (kemiske agenser)

Arbejdstilsynets bekendtgørelse om arbejdets udførelse

Arbejdstilsynets bekendtgørelse om særlige pligter for fremstillere, leverandører og importører mv. af stoffer og materialer efter lov om arbejdsmiljø

Arbejdstilsynets bekendtgørelse om brug af personlige værnemidler

Arbejdstilsynets arbejdsmiljøvejviser 24 – Frisører og anden personlig pleje

Miljøministeriets bekendtgørelse om kosmetiske produkter (Kosmetikbekendtgørelsen)

At-vejledning 1.7.1 om oplæring, instruktion og tilsyn med arbejdet

Bekg. 65 Systematisk arbejdsmiljøarbejde

At-vejledning C.1.3 om Arbejde med stoffer og materialer

At-vejledning A.1.1 Ventilation på faste arbejdssteder

At-vejledning A.1.2 Indeklima

Faktaark: Mærkning af kosmetik. www.mst.dk,
Miljøstyrelsen

Substitution af overfladeaktive stoffer i kosmetiske produkter, Arbejdsrapport fra Miljøstyrelsen, nr. 10, 2004. Gitte I. Petersen, Trine Thorup Andersen, DHI – vand og miljø

Brug creme og handsker – undgå problemer ved vådt arbejde. Mari-Ann Flyvholm og Gitte Lindhard, Arbejds- miljøinstituttet 2005

Kosmetikoghygiejne.dk

Astma-allergi.dk/haarfarve

Videncenterforfrisorer.dk

Videncenterforallergi.dk

BFA Service-Turisme: www.apvportalen.dk

VIDENSKABELIGE ARTIKLER

Zachariae C, Johansen JD. Incidence of skin and respiratory diseases among Danish hairdressing apprentices. *Contact Dermatitis* 2017;76:160-166.

Carøe TK, Ebbehøj NE, Agner T. Occupational dermatitis in hairdressers – influence of individual and environmental factors. 2017;76:146-150.

Søstede H, Hesse U, Menne T, Andersen KE, Johansen JD. Contact dermatitis to hair dyes in an adult Danish population – an interview based study. *Br.J.Dermatol* 2005; 153: 132-135.

Søstede H, Menné T. Allergy to 3-nitro-p-hydroxyethylaminophenol and 4-amino-3-nitrophenol in a hair dye. *Contact Dermatitis* 2005; 52: 317-319.

H. Søstede et al. Contact Dermatitis. Ranking of hair-dye substances according to predicted sensitization potency: Quantitative structure – activity relationships. 2004;51:241-254.

Søstede H, Rastogi SC, Andersen KE et al. Hair dye contact allergy: quantitative exposure assessment of selected products and clinical cases. *Contact Dermatitis* 2004; 50: 344-8.

Søstede H, Basketter DA, Estrada E et al. Ranking of hair dye substances according to predicted sensitization potency – quantitative structure-activity relationships. *Contact Dermatitis* 2004; 51: 241-54.

Søstede H, Agner T, Andersen K E, Menné T. Allergisk kontakteksem udløst af hårfarvning. *Månedsskrift for Praktisk Lægegerning*. Februar 2004; 82: 161-166.

Søstede H. et al. 55 cases of allergic reactions to hair dye: a descriptive, consumer complaint-based study. *Contact Dermatitis* 2002;47:299-303.

Avnstorp C. et al. Acute fingertip dermatitis from a temporary tattoo and quantitative chemical analysis. *Contact Dermatitis* 2002;47:119-120.

Marcoux D. et al. Sensitization to para-phenylenediamine from a streetside temporary tattoo. *Pediatric Dermatology* 2002;19:6:498-502.

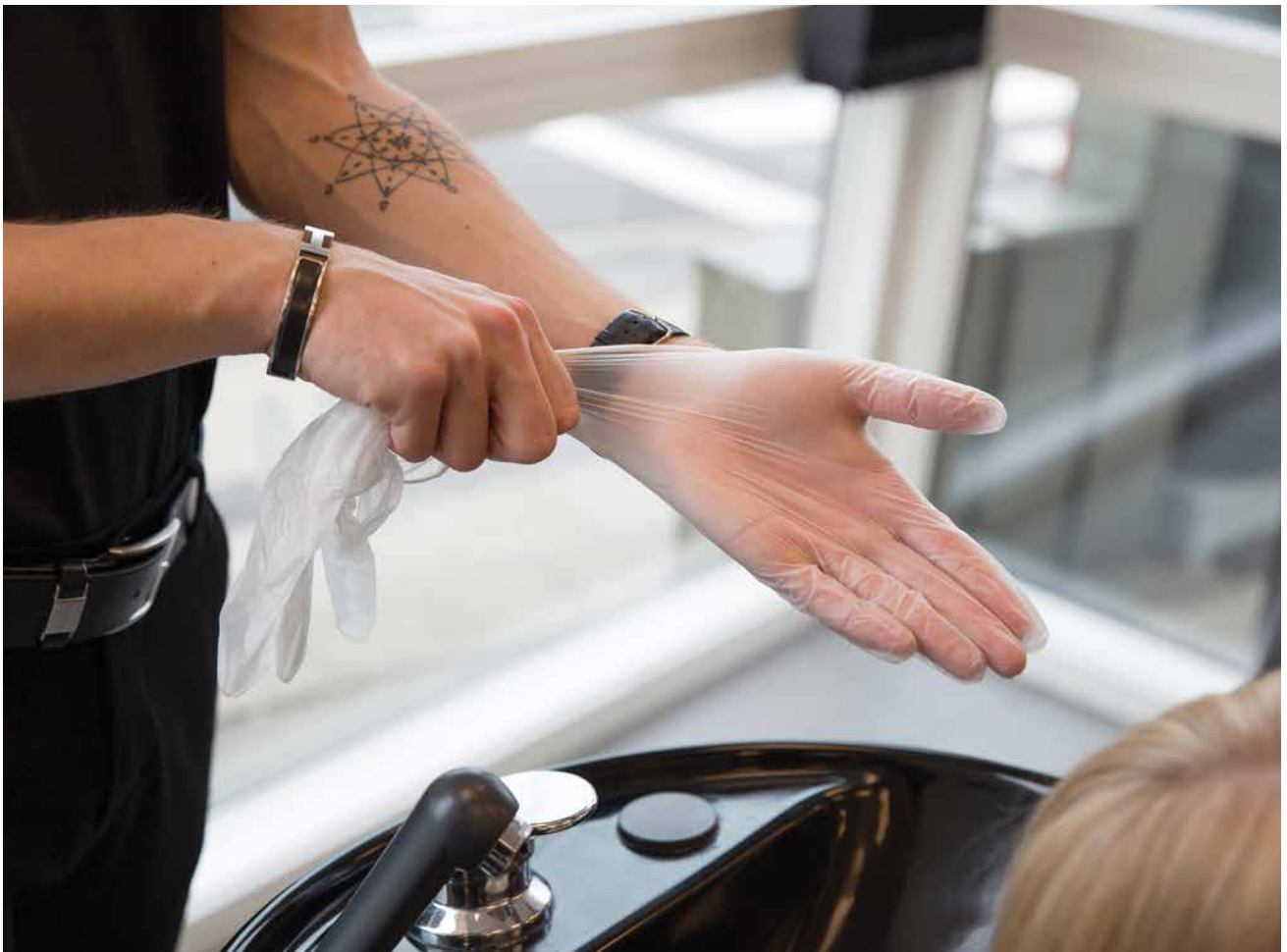
Skema til afdækning af problemerne

Alle frisørsaloner med ansatte skal gennemføre en arbejdspladsvurdering (APV). Det er arbejdsgiveren, der har ansvaret for at gennemføre en APV på arbejdspladsen.

Første del af APV-processen er afdækning og risikovurdering af arbejdsmiljøet.

Til dette arbejde kan I anvende tjekskemaet, som er udarbejdet til branchen. Tjeklisten indeholder en række spørgsmål, som salonen skal svare ja eller nej til.

Alle de spørgsmål, som salonen svarer ja til, kan udgøre et arbejdsmiljøproblem. Arbejdsmiljøproblemer skal risikovurderes og indgå i handlingsplanen, hvis ikke det kan løses umiddelbart.

STOFFER OG MATERIALER

	JA	NEJ
1. Mangler virksomheden at undersøge, om de farlige kosmetikprodukter, der bruges, kan erstattes (substitueres) af mindre farlige?		
2. Er ventilationen i salonen tilstrækkelig i overensstemmelse med At-vejledning?		
3. Arbejder medarbejderne med farlige kosmetikprodukter, selv om der ikke er udarbejdet en arbejds-pladsbrugsanvisning, der er tilpasset virksomhedens forhold?		
4. Er de farlige kosmetikprodukter tilstrækkeligt mærket/er mærkningen på frisørprodukter tilstrækkelig?		
5. Mangler der at blive etableret udsugning tæt på udviklingsstedet ved afblegning, permanentning, og hårfarvning og ligende processer?		
6. Arbejder medarbejderne med kosmetikprodukterne i en form, der giver større sundhedsrisiko, fx hårspray med drivgas i stedet for hårspray med håndpumpe?		
7. Er der medarbejdere, som ikke er orienteret/instrueret om risikoen og arbejdet med kosmetikprodukter?		
8. Er medarbejderne udsat for støv fra hårblegningsmidler?		
9. Arbejder medarbejderne med fx hårfarveprodukter, permanentvæsker, hårblegningsmidler uden velegnede personlige værnemidler, fx handsker?		
10. Udføres der vådt arbejde over 1/4 af arbejdstiden?		
11. Er der forhold, der kan påvirke arbejdsmiljø ved brug af blandingsbokse, bortskaffelse og opbevaring?		
12. Er rengøringsstandard og indeklimaet tilfredsstillende?		

Ergonomi - Arbejdsstillinger

13. Arbejdes der i ubekvemme arbejdsstillinger?		
14. Arbejdes der med foroverbøjet nakke eller ryg?		
15. Arbejdes der med vridning i nakke eller ryg?		
16. Arbejdes der med armene over skulderhøjde?		
17. Arbejdes der med lange rækkeafstande?		
18. Arbejdes der i samme stilling i lang tid?		
19. Er der snævre pladsforhold på arbejdspladsen?		
20. Arbejdes der i fastlåste arbejdsstillinger?		
21. Er arbejdet ensidigt og gentaget?		
22. Arbejdes der lang tid i stående arbejdsstillinger?		
23. Er gulvbelægningen hensigtsmæssig?		
24. Er vaskepladsen placeret, således at man kan gå rundt om den?		

Børn og unge**Instruktion og tilsyn**

	JA	NEJ
25. Er der unge under 18 år, som ikke har fået en grundig instruktion og oplæring?		
26. Arbejder unge under 18 år, uden at der føres tilsyn af en person over 18 år?		

Kemi

27. Er der unge under 18 år, som i længere perioder har hudkontakt med vand, kosmetikprodukter og rengøringsmidler?		
---	--	--

Ergonomi

28. Er der unge under 18 år, der arbejder i belastende arbejdsstillinger?		
---	--	--

Arbejdstid mv.

29. Er der unge under 18 år, som ikke har to sammenhængende fridøgn inden for hver periode på syv døgn?		
30. Er der unge under 18 år med en arbejdstid på mere end 4 ½ time, som ikke har en pause på mindst 30 minutter?		

Syge fravær

31. Er der forhold i arbejdsmiljøet, der kan medvirke til sygefravær?		
32. Kan ændringer i arbejdsmiljøet bevirke, at sygefraværet mindskes?		

Fysisk/psykisk forhold

Giver følgende forhold anledning til problemer?

	JA	NEJ
33. Ulykker		
34. Temperatur i salonen		
35. Kulde og træk i salonen		
36. Arbejdsbelysning eller mangel derpå		
37. Hårdt fysisk arbejde		
38. Ringe indflydelse på eget arbejde		
39. Job-usikkerhed		
40. Manglede udviklingsmuligheder		
41. Ringe kollegial og ledelsesmæssig støtte		
42. Stor arbejdsmængde og tidspres		
43. Ringe mulighed for pauseafholdelse		
44. Seksuel chikane og mobning		
45. Konflikter		
46. Er arbejdsforholdene tilpasset gravide		
47. Krænkende handlinger fra kunder ?		

Værnemidler, arbejdsredskaber og velfærdsrum

Giver forholdene anledning til problemer?

48. Handsker		
49. Forklæde		
50. Beskyttelsescreme		
51. Nikkelindhold i redskaber		
52. Håndgreb og betjeningsgreb på arbejdsredskaber		
53. Støjniveau (hårtørrere)		
54. Tørrehjelme		
55. Garderobe rum		
56. Personaletolet		
57. Spiseplads/rum		
58. Evt. andet		

HANDLINGSPLAN

Årsag til problem eller problemer	Løsning	Ansvarlig	Frist og prioritering

Virksomheden skal tage stilling til, hvordan der skal følges op på handlingsplanen, om handlingsplanen har haft den ønskede effekt, eller om der skal ske justeringer. Handlingsplanen skal som minimum revideres hvert tredje år, eller hvis der sker ændringer i arbejdet, arbejdsmetoder eller arbejdsprocesser, som har betydning for sikkerheden og sundheden under arbejdet.

Udført af:

Arbejdsgiver

Dato

Medarbejder

Dato

Branchearbejdsmiljøudvalget Service – Turisme

Arbejdsgiversekretariatet

H.C. Andersens Boulevard 18

1787 København V

Tlf. 33 77 33 77

www.bfa-service.dk

Branchearbejdsmiljøudvalget Service – Turisme

Arbejdstagersekretariatet

Kampmannsgade 4

1790 København V

Tlf. 88 92 01 43

www.bfa-service.dk

Sekretariat for

BFA Transport, Service – Turisme og Jord til Bord

H.C. Andersens Boulevard 18

1787 København V

www.bfa5.dk

Arbejdstilsynet

Landskronagade 33

2100 København Ø

Tlf. 70 12 12 88

www.at.dk

Miljøstyrelsen

Tolderlundsvej 5

5000 Odense

Tlf. 72 54 40 00

mst@mst.dk

Branchevejledningen kan hentes på
Branchearbejdsmiljøudvalgets hjemmeside
www.bfa-service.dk eller bestilles
i din organisation.